

AIÜB-V-6/2011.
(AIÜB-V-9/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Alkotmányügyi, igazságügyi és ügyrendi bizottság**
Az országgyűlési képviselők számának csökkentéséhez szükséges választójogi
reformokat előkészítő albizottsága
2011. október 17-én, hétfőn, 15.23 órakor
a Parlament főemelet 58. számú tanácstermében
megtartott üléséről

---

*A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.

Tartalomjegyzék

Napirendi javaslat	3
Az ülés résztvevői	4
Elnöki bevezető, a napirend elfogadása	5
A Jobbik választójogi koncepciójának megtárgyalása	5
<i>Dr. Gyüre Csaba szóbeli kiegészítése</i>	5
<i>Hozzászólások, reflexiók</i>	6
Állásfoglalás az MSZP, az LMP, a Fidesz-MPSZ, valamint a Jobbik törvényjavaslatairól, illetve választójogi koncepciójáról	9

Napirendi javaslat

- 1. A Jobbik választójogi koncepciójának megtárgyalása**
- 2. Állásfoglalás az MSZP, az LMP, a Fidesz-MPSZ, valamint a Jobbik törvényjavaslatairól, illetve választójogi koncepciójáról**
- 3. Egyebek**

Az ülés résztvevői

Az albizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Dr. Salamon László** (KDNP), az albizottság elnöke

Dr. Lamperth Mónika (MSZP), az albizottság alelnöke

Dr. Horváth Zsolt (Fidesz)

Dr. Vitányi István (Fidesz)

Dr. Gyüre Csaba (Jobbik)

Dr. Schiffer András (LMP)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Karácsony Gergely képviselő (LMP)

Megjelentek

Dr. Csonka Ernő helyettes államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium)

Zubor András főosztályvezető (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium)

Berta Zsolt főosztályvezető-helyettes (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium)

Dr. Sári Miklós irodavezető (Országos Választási Iroda)

(Az ülés kezdetének időpontja: 15 óra 23 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

DR. SALAMON LÁSZLÓ (KDNP), az albizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelettel köszöntöm az albizottság tagjait. Az ülést megnyitom. A napirendi javaslatot írásban kézbesítettük. Először a napirend megállapítására kerül sor. Ki támogatja a napirendet? *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy az albizottság egyhangúlag támogatta a napirendet.

A Jobbik választójogi koncepciójának megtárgyalása

1. napirendi pontunk a Jobbik választójogi koncepciójának megtárgyalása. Az elmúlt héten írásban is kézbesítettük a javaslatot. Megadom a szót Gyüre Csaba képviselő úrnak, aki külön is indokolni kívánja az indítványt.

Dr. Gyüre Csaba szóbeli kiegészítése

DR. GYÜRE CSABA (Jobbik): Köszönöm szépen, elnök úr. Tizenegy pontban foglaltuk össze azt, amit nagyon fontosnak tartunk a választási rendszer tekintetében. Korábban már beszéltünk arról, hogy vannak olyan választási rendszerek, amelyekben egyformán gondolkodunk. Ilyen a vegyes rendszer. Ebben a többséggel egyformán gondolkodunk, de vannak benne új elemek is. Mi 4 százalék elérését javasoljuk bejutási küszöbként, egyfordulós választást javasolunk és fontosnak tartjuk a határainkon kívül élő magyarok választójogának a biztosítását. Ezt az egyéni választókerületekben a választójogi rendszerünk egyelőre nem tudta megoldani, de országos listára szavazhatnának a határon túl élő magyarok, és akár a levélben való szavazás is megvalósulhatna a határon túl élők részére.

Olyan elem a javaslatunkban, ami másoknál nem szerepel, az, hogy iskolai végzettséghez is kötnénk a választójogot, mégpedig általános vagy elemi iskolai végzettséghez, attól függően, hogy abban az időben, amikor az illető az általános vagy az elemi iskolát végezte, mi volt a kötelező.

Másik újdonság, ami nem szerepel más választójogi rendszerben, az, hogy az ajánlószevények összegyűjtését kiszűrnénk a rendszerből. Azoknak a pártoknak, amelyek a legutóbbi választáskor legalább 1 százalékot értek, nem kellene ajánlószevényt gyűjteniük, hanem automatikusan állíthatnának jelöltet minden választókerületben, országos listát pedig az a párt állíthatna, amelyik legalább 33 egyéni körzetben tud jelöltet állítani. Ajánlószevényt csak azoknak kellene gyűjteni, akik még nem indultak választáson, illetve korábban nem értek el legalább 1 százalékos eredményt, és tekintettel a megnagyobbodott választókerületekre, ezer ajánlószevényben határoznánk meg az összegyűjtendő kopogtatócédulák számát.

Mivel egyfordulós a rendszer, a legtöbb szavazatot kapó jelölt nyer és szerez mandátumot, tekintet nélkül arra, hogy mennyien jelennek meg a választáson.

A mi rendszerünk egy vegyes rendszer lenne. Az egyéni választókerületekben száz, az országos listán szintén száz mandátum lenne kiosztható. Mi egy igazságosabb, egy arányosabb választórendszer felé mozdulnánk el, mely szerint olyan százalékban kell bejuttatni a parlamentbe a képviselőket, amilyen százalékot a párt az országos listán elért. Az országos lista tehát egyben kompenzációs lista is, és abban az arányban kerülnének kiosztásra a mandátumok, hogy milyen százalékban van még szükség az egyéni jelöltek kiegészítésére. Aki az egyéni választókerületben nyer, az mindenképpen mandátumhoz jutna.

A kampánycsendet az eredeti időre hosszabbítanánk meg, azaz már szombaton 0 órától bevezetnénk. Emellett fontosnak tartjuk még az egyéni választókerületek létszámának az arányosítását is.

Röviden ennyit kívántam elmondani a koncepciókról. Köszönöm szépen a figyelmet.

ELNÖK: Köszönöm. Ki kíván hozzászólni? Vitányi István és őt követi majd Lampertth Mónika.

Hozzászólások, reflexiók

DR. VITÁNYI ISTVÁN (Fidesz): A 8. pontban azt írják, hogy száz egyéni és száz listás mandátumot osztanak ki, majd utána a második bekezdésben meg azt olvashatjuk, hogy mind a kétszáz mandátum a lista alapján lenne kiosztva. Ez hogy értendő?

DR. GYÜRE CSABA (Jobbik): Úgy, hogy aki egyéniben nyer, az mandátumot kap. Ez száz mandátum.

DR. VITÁNYI ISTVÁN (Fidesz): De ide az van írva, hogy mind a kétszáz mandátum a lista alapján kerül kiosztásra.

DR. GYÜRE CSABA (Jobbik): Az összes, a kétszáz mandátumot a választási küszöböt átlépő pártoknak a listára leadott szavazatok arányában osztják ki. Ez azt jelenti, hogy az azt meghaladóra.

ELNÖK: Hadd mondjak ehhez egy mondatot, mert úgy látom, hogy nem teljesen világos a dolog. Ez a német modell. A német modellben a listára leadott szavazatok alapvetően határozzák meg az összes mandátum egymáshoz mért arányát. Arról van szó, hogy betudják a listás eredménybe az egyéni választókerületeket. Ha a CDU-CSU 40 százalékot ér el a listán, de annyi egyéni mandátumot szereznek meg, amivel már 38 százaléknyi képviselőjük van a parlamentben, akkor 2 százaléknyi ember juthat be a listáról. Ha túlnyerik magukat, akkor viszont marad a túlnyerés. Ez majdnem teljesen arányos rendszer. A listába gyakorlatilag beszámít az egyéni mandátumszerzés. Én itt a német rendszer lényegét vélem felfedezni. Jól látom? *(Dr. Gyüre Csaba: Tökéletesen.)* Csak azért mondtam el ezt, hogy világos legyen, mert a dolog nincs részletezve és példa sincs a szövegben.

Lampertth Mónika képviselő asszony!

DR. LAMPERTH MÓNIKA (MSZP): Azt gondolom, hogy részleteiben tárgyalni igazából a kormánykoalíció javaslatát érdemes. Nem lebecsülve azt a szakmai előkészítést, amit képviselőtársam tett, de igazából annak van jelentősége, hogy ahhoz hogyan tudunk viszonyulni. Ez egy nagyvonalú koncepció, amely irányokat jelöl, a részletek akkor derülnének ki – ez az iménti kérdés-feleletből is kiderült –, ha részletesebben ki lenne bontva.

Azt mindenképpen szeretném jelezni, az MSZP számára elfogadhatatlan az, hogy iskolai végzettséghez kössék a szavazati jogot. Még ha ki is kacsingat, azért tudom, hogy ez miről szól, s ezt vagy kimondja, vagy nem, én nem fogok ilyenre buzdítani. Vitányi István az MSZP szavazóbázisát félti ettől a megoldástól. Nem szabad ezen így ironizálni. Érdemes ezt komolyan venni. Azt gondolom, hogy a XXI. században ez elfogadhatatlan. Visszafelé megyünk a történelemben, ha újra valamilyen cenzushoz kötjük a választójogot. Volt olyan, amikor a nőknek, máskor az alacsony iskolai végzettségűeknek, megint máskor a szegényeknek nem volt szavazati joguk. Nem szabad ide visszamenni, egy modern, XXI. századi demokráciában az egyenlő általános titkos választójog mint alapelv betartandó. Az MSZP ehhez ragaszkodik. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Karácsony Gergely képviselő úr!

KARÁCSONY GERGELY (MSZP): Messzemenően egyetértek Lamperth Mónika képviselő asszonnyal. A Jobbik nyilván egyfajta provokációként vetette fel ezt a javaslatában, nem hinném, hogy komolyan gondolnák. Gyüre Csaba arcának a rezdüléséből úgy vettem ki, hogy ő nem is szívesen képviseli ezt az álláspontot, de lehet, hogy csak ironizálok ezzel kapcsolatosan.

Amikor Aaron Leinhardt 1997-ben, amikor átvette az Amerikai Politikatudományi Társaság legnagyobb díját, úgy érvelt, a demokrácia szempontjából előnyös lenne, ha kötelezővé tennék a választójogot, ugyanis vannak olyan társadalmi csoportok – leginkább a leszakadók, és az iskolai végzettség nagyon erős indikátora a választási részvételnek –, amelyek tendenciózusan távol maradnak a választásoktól, éppen ezért a pártok a politikájukat kormányon és ellenzékben azoknak a társadalmi csoportoknak címzik, amelyek aktív választók. A Fidesz ebben élen jár, a felső középosztály egy olyan aktív választóközönség, amelyet a politikájukkal most éppen ki akarnak szolgálni, de ez minden országban és minden kormányra igaz. Ennek az az eredménye, hogy ezek a társadalmi csoportok a politikai döntések során valóban hátrányosan vannak megkülönböztetve, és ahelyett, hogy a demokratikus politika felkarolná a leszakadó rétegeket, voltaképpen újratermeli az egyenlőtlenséget egy spontán politikai folyamat révén. Vannak olyanok, akik adminisztratív eszközökkel kifejezetten fellépnének azért, hogy ezt a fajta leszakadást megakadályozzák. Ehhez képest elindulni a másik irányba, hogy ezt adminisztratív eszközökkel még erősítsük is, nos ez teljes mértékben elképzelhetetlen, nem beszélve arról, hogy alapvető alkotmányos és emberi jogokat sért ez a javaslat, ezért igazából csak mint politikai provokációt tudom értelmezni.

A múltkori bizottsági ülésen Lázár János képviselőtársam az általános választásnál – tehát nem a kisebbségi listáknál és nem a határon túli állampolgárok, hanem a határon inneniek esetében – belengette az előzetes regisztrációt, ami enyhén szólva is elég meredek javaslat, hiszen az előzetes regisztrációval kapcsolatos nemzetközi tapasztalatok is azt mutatják, hogy szintén az alacsony státuszúakat és a fiatalokat tartja távol a választástól. Európában ilyen nincs is, legutóbb Grúziában volt egy olyan választás, ahol előzetesen kellett regisztrálni, és az Európai Tanács hosszas vívódás után azt mondta, hogy az átmeneti állapot miatt – mivel nem volt rendes névjegyzék – ez elfogadható. Sajnálom, hogy most nincs itt Lázár János képviselőtársam, mert ezzel kapcsolatban lenne hozzá néhány kérdésem. Ez egy elég meredek javaslat, ezért nagyon jó lenne, ha minél gyorsabban lezárnánk az ezzel kapcsolatos vitát.

Visszatérve a Jobbik javaslatára: leszámítva ezt az egészen bornírt butaságot, amit képviselőtársam kényszerűségből elmondott, több olyan elem is van benne, amely az LMP számára támogatható. Ilyen az ajánlási rendszer. Ez egy kicsit a dán modellre hasonlít, ahol a parlamenten kívüli pártok nem gyűjtenek aláírást a választáson való regisztráláshoz, sőt ez kifejezetten tilos is nekik. Azoknak a pártoknak van ez a szűrő, amelyek eddig még nem voltak megmérve. Ez egy ésszerű és racionális dolog, ha hozzáteszük, hogy a parlamenten kívüli pártoknak tilos ilyen típusú tevékenységet folytatni, különben nem sok értelme lenne ennek.

Másrészt az a fajta mandátumkiegyenlítő rendszer, amit a Jobbik képvisel, az LMP számára szintén rokonszenves. Bár mi egy másfajta technikát alkalmaztunk, ami szerintem árnyaltabb lehetőségeket ad a pártok jelöltállításával kapcsolatosan, s az is egy kvázi arányos rendszer lett volna. Ami a Jobbik koncepciójában szerepel, azt praktikusán úgy lehet megvalósítani, hogy a pártok listás szavazatarányából annyi listás mandátumot vonnak le, ahány egyénit megnyertek. Ez azonban azt is eredményezheti, hogy ha a következő választáson a Fidesz megnyeri az összes mandátumot, akkor nem biztos, hogy Orbán Viktor képviselő lesz, mert ebben az esetben a Fidesznek egyetlen listás mandátuma sem lenne. A konkrét technikát illetően valamennyi helyet érdemes meghagyni a nagyobb pártoknak is,

hogy mindenképpen legyenek listás képviselőik. Ezért volt az LMP javaslatában az, hogy 25 listás és 85 kompenzációs mandátumot osztanánk ki, hogy minden pártnak legyen lehetősége olyan jelölteket is bejuttatni a parlamentbe, akik nem akarnak egyéniben indulni, de azt gondolom, hogy ez részletkérdés.

Ez azért nagyon fontos, mert tudom, hogy most szavazásra kerül sor, és ha egy olyan rendszert alkotnánk meg, amely a német modellt követve – ami a Jobbik javaslatában szerepel – egy teljesen arányos vegyes rendszer, akkor az LMP nyugodtan elállna a választás kétfordulós jellegétől. Elnök úrnak szeretném mondani – aki jelezte, hogy olyan típusú szavazásra gondolt, hogy mely pártok támogatják a kétfordulós és melyek az egyfordulós vegyes rendszert –, az egy vagy két forduló kérdése akkor merül fel, ha egy nem arányos vegyes rendszert tartunk fenn, hiszen egy arányos vegyes rendszerben tényleg nincs értelme a két fordulónak. Ebben az értelemben a Jobbik koncepciójában értelmetlen lenne a második forduló. Bármilyen olyan vegyes rendszerben, amely aránytalanabb, mint a német modell vagy mint az, amit a Jobbik képvisel – ilyen az LMP és a Fidesz javaslata is –, ott szükséges a két forduló, és a szavazások során lehetőleg érvényesítsük ezt a szempontot. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Ki kíván még hozzászólni? *(Nincs jelentkező.)* Én szeretnék még hozzászólni, és a hozzászólás idejére átadom alelnök asszonynak az ülés vezetését.

(Az ülés vezetését dr. Lamperth Mónika, az albizottság alelnöke veszi át.)

ELNÖK: Köszönöm szépen. Elnök úré a szó.

DR. SALAMON LÁSZLÓ (KDNP): Tisztelt Bizottság! A mai döntésünk alapvető kérdése, hogy milyen választási rendszerben gondolkodjunk. A Jobbik választási rendszere egy arányos vagy majdnem teljesen arányos választási rendszer. Akkor tér el a tökéletes arányosságtól, ha valamelyik párt több egyéni mandátumot tud szerezni, mint amennyi a lista szerint százalékosan megilletné az összes képviselőkre vetítetten. Ez gyökeresen eltér a Kereszténydemokrata Néppárt és – most már közös álláspontunk van – a Fidesz-Magyar Polgári Szövetség álláspontjától. További hátránya – amiről Karácsony Gergely is beszélt –, hogy a listás képviselői helyek teljesen tervezhetetlenné válnak, pártszövetségek létrehozását meg teljesen ki is tudja zárni, mert ilyen értelemben nem lehet tervezni. A tervezés azért lényeges, mert egy párt számára fontos az, hogy milyen szakpolitikáit szeretné a parlamentbe bejuttatni, és az előzetes elképzelések ellehetetlenülnének. Mint tudjuk, ez a német rendszer gyengéje, különben valóban egy teljesen arányos rendszer. Mi sem a teljes arányosság irányával nem tudunk egyetérteni, sem ezeknek a hátrányoknak a bekövetkezését nem tartjuk jónak. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Visszaadom az ülés vezetését elnök úrnak.

(Az ülés vezetését dr. Salamon László, az albizottság elnöke veszi át.)

ELNÖK: Van-e további hozzászólási igény? *(Nincs jelentkező.)* Ha nincs, válaszadásra megadom a szót Gyüre Csabának.

DR. GYÜRE CSABA (Jobbik): Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Először is szeretném megköszönni mindenkinek a hozzászólását. Azt gondolom, hogy nagyon korrekt hozzászólásokat, illetve kritikákat kaptunk.

Lamperth Mónika képviselő asszony hozzászólásával kapcsolatban nem mondanám azt, hogy az iskolai végzettséghez kötés nem lehetséges a XXI. században, és azt se mondanám – ahogy ő fogalmazott –, hogy egy modernizációs folyamat során átalakult rendszerbe ez már nem fér bele. Azt gondolom, hogy ezt mindig az adott élethelyzet, illetve társadalmi helyzet szükségszerűsége határozza meg, s még mindig jobb, mint amikor 5 ezer forintokkal és teherautókkal szaladgálnak politikusokat segítő emberek a választások napján vagy az azt megelőző napon bizonyos városrészekbe vagy településrészekbe, kihasználva azoknak az embereknek a teljes tudatlanságát, akik azt sem tudják, hogy milyen pártok vannak a parlamentben, illetve hogy az elmúlt négy esztendőben ki volt a miniszterelnök. Nem jó az, ha ilyen emberek döntenek el 5 ezer forintért, hogy ki irányítsa tovább az országot. Ez a demokrácia legcsúnyább megcsúfolása. Mindannyian látjuk, hogy ez a jelenség igencsak elharapózott Magyarországon.

Karácsony Gergely azt mondta, hogy szerinte ez csak provokáció. Én a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei tapasztalataim alapján úgy látom, hogy ez indokolt lenne, éppen azért, hogy valóban demokratikus legyen a választás, hogy a választók szabad akaratukból menjenek el választani. Egyébként azt sem tartanánk elképzelhetetlennek, hogy az, akinek valami miatt nem sikerült a nyolc általánost elvégeznie, de nagyon ragaszkodik hozzá, tegyen le egy vizsgát, amelyen bizonyíthatja, hogy valamilyen fogalma van a politikáról, s akkor ő is szavazhat. Nyilván erre is lenne mód, ha a dolog tényleg ezen múlna. Hosszú ideig a jogosítványhoz sem lehetett nyolc általános nélkül hozzájutni, és most megint döntött róla a parlament. Talán az sem kisebb dolog, hogy valaki a szavazati jogát gyakorolja, mint egy jogosítvány megszerzése, ha pedig gyakorolja, akkor legyen tisztában azzal, hogy mit tesz.

Úgy láttam, hogy Karácsony Gergely képviselőtársam egyetért a rendszer arányosságával, és elnök úr is kiemelte, hogy ez az egyik legarányosabb rendszer. Egyébként minden választójogi rendszernek van valamiféle hibája. A Fidesz például egy olyan rendszert dolgozott ki, amely messze felülreprezentálja a győztest. A 2010-es választási eredmények alapján nyilván abból indult ki, hogy számára mi a legjobb. De minden párt abból az állapotból próbál kiindulni, ami számára nem a legrosszabb. Én azt gondolom, legfontosabb a hosszú távon való gondolkodás, a hosszú távon való gondolkodásnál pedig az igazságosság és az arányosság a legfontosabb kitétel, s ebben egyetértett másik három párt is, amelyek részt vettek a bizottság munkájában. Nyilván a kormányzati többség fog dönteni ebben a kérdésben, azt pedig tudjuk, hogy a kétharmados többséggel keresztül is fogják vinni az akaratukat. Az más kérdés, hogy nem fog-e ez majd valamikor a visszájára elsülni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A kormánytöbbség most csak akkor tud egyedül dönteni, ha Schiffer András úr nem érkezik meg.

Kérdezem a kormány és a választási iroda képviselőit, hogy kívánnak-e hozzászólni. (Nem.) Nem kívánnak.

Az 1. napirendi pont tárgyalását lezárom.

Állásfoglalás az MSZP, az LMP, a Fidesz-MPSZ, valamint a Jobbik törvényjavaslatairól, illetve választójogi koncepciójáról

Rátérünk a 2. napirendi pontra, az állásfoglalásokra. A következő kérdéseket bocsátom szavazásra. Három alapkérdés van téma szerint: 1. a választási rendszerek közti választás, 2. a külföldi magyarok aktív választójoga – azért teszem hozzá az aktívát, mert passzívát egyik koncepció sem javasol, már amelyik egyáltalán támogatja –, 3. a nemzetiségek parlamenti képviselőinek biztosítása.

Az egyes kérdéskör a választási rendszerek. Összefoglalom az egyes pártok javaslatait, mert a pártok választási rendszerre vonatkozó javaslata egy koherens összefüggő egészet

alkot, s egy az egyben teszem fel pártonként szavazásra, hogy milyen támogatottsága van. Abban a sorrendben haladunk, ahogy a javaslatok időben beérkeztek, és az írásbeli javaslatokból indulok ki.

A Magyar Szocialista Párt egy arányos, listás, egyfordulós választási rendszert javasol.

A Lehet Más a Politika vegyes választási rendszert javasol, amely egyéni választókerületeket, országos listát és kompenzációs listát tartalmaz az írásban rögzített mandátumok szerinti megosztásban, ezt nem részletezem. Ez egy kétszavazatos és kétfordulós rendszer, ami annyit jelent, hogy az egyéni választókerületek első fordulójában abszolút többségű mandátumszerzésre tesz javaslatot.

A Fidesz-Kereszténydemokrata Néppárt közös javaslata egy vegyes választási rendszerre vonatkozik, amely egyéni választókerületeket és egy országos listát tartalmaz. Kétszavazatos, az egyéni választókerületekben relatív többséggel történő mandátumszerzést biztosító egyfordulós rendszer, mégpedig töredékszavazatot visszaszámláló megoldással összekötve. Tehát egy olyan, egyéni választókerületben relatív többséggel történő mandátumszerzést biztosító rendszer, amely lehetővé teszi a töredékszavazatok visszaszámlálását, és amely egyfordulós.

Végül a Jobbik Magyarországért Mozgalom javaslata egy vegyes választási rendszer, amely egyéni választókerületeket és országos listát tartalmaz, egyszerűen fogalmazva a német modell szerinti arányos megoldással. Kétszavazatos, egyben egyfordulós választási rendszer.

Ezek a választási rendszerekre vonatkozó választási lehetőségeink.

Lamperth Mónikának adom meg a szót.

DR. LAMPERTH MÓNIKA (MSZP): Elnök úr, én csak precizírozni szeretnék. Két kérdésem van. 1. Milyen rendezőelvek mentén került kiválasztásra ez a három főkérdés, mert egyébként vannak még olyan alkérdések is, amelyek hasonló súlyúak, mint például az, amit az 1. napirendi pontban Karácsony Gergely szóba hozott, a névjegyzék kérdése. 2. Ebben az eljárásban hány szavazatunk van? Én természetesen a Magyar Szocialista Párt javaslatát támogatom, de bizonyos megfontolások nekem szimpatikusak az LMP javaslatában is. Fontos lenne tudni a választási metódust. Köszönöm.

ELNÖK: Minden párt javaslatát külön-külön teszem fel szavazásra és bármelyikre lehet szavazni. Ha valamelyik javaslat elesik, akkor lehet a másakra is szavazni, ennek természetesen nincs akadálya.

Azért gondolom, hogy a választási rendszer a legfontosabb kérdés, mert én is azt a logikát követem, amit Lamperth Mónika mondott a kormánypárti javaslatra kihegyezve: valamely választási rendszer mögött állást kell foglalnunk, vagy ha nem tudunk, akkor azzal kell szembesülnünk, hogy egyiket sem tudja a paritásos albizottság magáévá tenni. Ez kétféle lehetőség kétféle következménnyel. S ha az lesz az eredmény, hogy valamelyik választási rendszert elfogadjuk, akkor ki kell dolgozni annak a választási rendszernek a szabályait, vagy ha már kidolgozott szabályokkal állunk szemben, akkor nincs mit kidolgozni – ilyen a Lehet Más a Politika és az MSZP javaslata –, s akkor tulajdonképpen el van fogadva a törvényjavaslat törvénytervezetként. Ha már van egy választási rendszer, akkor van értelme további részletkérdésekre koncentrálni. Ha pedig nem tudunk döntésre jutni egyik választási rendszer tekintetében sem, akkor teljesen felesleges további részletkérdésekkel foglalkozni. Ebben az esetben arról kell tájékoztatni az Országgyűlést, hogy idáig jutottunk.

Azt gondolom, hogy ezek a súlyponti kérdések, nem vitatva azoknak az alkérdéseknek a jelentőségét, amiket alelnök asszony mondott.

Van-e esélye annak, hogy Schiffer úr megérkezik?

KARÁCSONY GERGELY (LMP): Van esélye. Már elindult.

ELNÖK: Mennyit várjunk?

KARÁCSONY GERGELY (LMP): Azt mondta, hogy néhány perccet.

ELNÖK: Horváth Zsolt képviselő úr!

DR. HORVÁTH ZSOLT (Fidesz): Ügyrendi javaslatot tennék. Mivel paritásos bizottságról van szó és az LMP jelen lévő szakértője azt mondja, hogy néhány perccen belül itt lesz a képviselő úr, azt javaslom, hogy ha valóban belátható időn belül ideér Schiffer úr, akkor várjuk meg a szavazásokkal.

ELNÖK: A számból vette ki a szó képviselőtársam, én is ezt akartam javasolni. Egyetért ezzel a bizottság? *(Igen.)* Akkor az ülést Schiffer András megérkezéséig felfüggesztem.

(Rövid szünet.)

Tisztelt Képviselőtársaim. A határozathozatalok következnek az előbb ismertetettek szerint. Elsőként a Magyar Szocialista Párt választási rendszerét teszem fel szavazásra. Ki támogatja ennek a választási rendszernek az elfogadását? *(Szavazás.)* 2. Ki nem támogatja? *(Szavazás.)* 4. Megállapítom, hogy az albizottság a Magyar Szocialista Párt választási rendszerre vonatkozó javaslatát nem támogatja.

Ki támogatja a Lehet Más a Politika választási rendszerének a javaslatát? *(Szavazás.)* 2. Ki nem támogatja? *(Szavazás.)* 3. Ki tartózkodott? *(Szavazás.)* 1. Megállapítom, hogy az albizottság a Lehet Más a Politika javaslatát nem támogatja.

Ki támogatja a Fidesz-Kereszténydemokrata Néppárt választási rendszerre vonatkozó javaslatát? *(Szavazás.)* 3. Ki nem támogatja? *(Szavazás.)* 1. Ki tartózkodott? *(Szavazás.)* 2. Megállapítom, hogy az albizottság ezt a választási rendszerre vonatkozó javaslatot sem fogadta el.

Szavazásra teszem fel a Jobbik Magyarországért Mozgalom választási rendszerre vonatkozó javaslatát. Ki támogatja? *(Szavazás.)* 2. Ki nem támogatja? *(Szavazás.)* 4. Megállapítom, hogy az albizottság ezt a javaslatot sem támogatja.

Ki támogatja a külföldi magyarok aktív választójogának biztosítását. *(Szavazás.)* 4. Ki nem támogatja? *(Szavazás.)* 2. Megállapítom, hogy az albizottság támogatja a külföldi magyarok aktív választójogának a biztosítását.

Következik a nemzetiségek parlamenti képviseletének a biztosítása. Az LMP javaslata a nemzetiségek parlamenti képviseletét oly módon kívánja biztosítani, hogy országos kisebbségi önkormányzatok, egyéni jelöltek és lista jelölése alapján történne meg ennek a képviseletnek a biztosítása. Tehát egyéni jelöltek állítására és lista állítására is sor kerülne. A részleteket az LMP törvényjavaslata tartalmazza. Ehhez képest az alternatíva a Fidesz-KDNP javaslata, amely a nemzetiségek képviseletének parlamenti biztosítását az országos kisebbségi önkormányzatok országos listaállítása útján javasolja. Ebben a javaslatban tehát nincs egyéni jelöltállítás. A további részletek szintén le vannak írva, ismerjük azokat. Erre nézve az MSZP-nek nincs javaslata, mert az írott anyag nem tartalmaz semmiféle szabályt, és a Jobbiknak sincs szavazásra bocsátható javaslata, mert bár írásban is deklarálta, hogy elvben támogatja, de arra utal a koncepció, hogy majd a későbbiekben tesz javaslatot.

Először az LMP javaslatát teszem fel szavazásra. Ki ért vele egyet? *(Szavazás.)* 3. Ki nem ért vele egyet? *(Szavazás.)* 3. Az albizottság nem támogatja az LMP javaslatát.

Igazság szerint a két javaslat nagyon közel áll egymáshoz, de azért szavaztam nemmel, mert kötelező jelölési rendszert visz be egyéni jelöltként és ez nehezíti a képviselőt. Bocsánat, ez illetlenség volt, mert most nem vitáról van szó, hanem szavazásról. De úgyszólván jelentősége, mert már szavaztunk.

Ki támogatja a Fidesz-KDNP javaslatát? *(Szavazás.)* 6. Megállapítom, hogy az albizottság egyhangúlag támogatja a Fidesz-KDNP javaslatát.

Tisztelt Albizottság! A leglényegesebb kérdésben nem tudtunk döntést kialakítani. Ez egy olyan helyzet, amit végig kell gondolnunk. Tájékoztatni fogom a házelnököt és az alkotmányügyi bizottság tagjait a szavazás eredményéről. Már most kifejezésre juttatom azt a véleményem, hogy ha az albizottság nem tud – és ezek szerint nem tud – a választási rendszerre nézve többségi véleményt kialakítani, az az albizottság e munkában való részvételének a célszerűségét illetően nagyon komoly kérdőjeleket vet fel a továbbiakban. Ez senkit sem minősít, ez az egymással ütköző pártelképzelésekkel kapcsolatos állásfoglalásoknak a következménye. Hozzáteszem, hogy mindegyik párt javaslata megfelelt a demokrácia és az alkotmányosság követelményeinek, ezért nem gondolom, hogy bárkit is minősítene maga az eredmény.

Az albizottság ülését azzal zárom be – persze csak azután, hogy Lamperth Mónikának szót adok; ha csak nem győz meg valami másról –, hogy az albizottság ülését csak akkor fogom összehívni, ha egy ötödik írásbeli változat készül, amelynek az elfogadására esély lehet. Különbözik nem látom értelmét, hogy az albizottság a választási rendszerben kialakult döntésképtelenség okán tovább foglalkozzék a kérdéssel és mindenki újfent elmondja, hogy a saját javaslatát támogatja, illetve hogy milyen engedményekre kész, ami viszont gyakorlatilag sohasem jelenik meg egy koherens írásbeli javaslatban. Lamperth Mónikáé a szó.

DR. LAMPERTH MÓNIKA (MSZP): Köszönöm szépen. Bár nem szokás szavazatot indokolni, most mégis kénytelen vagyok megtenni. Az MSZP fontosnak tartja a hazai kisebbségek parlamenti képviselőjének a megoldását. Azért szavaztam meg mind a két konkrét változatot, mert ezt szerettem volna ezzel jelezni. Ugyanakkor azt is fontosnak tartom, hogy a jogszabály-előkészítés későbbi szakaszában érdemi párbeszéd folyjék a hazai kisebbségek vezetőivel arról, hogy ők milyen megoldást tartanak jónak. Tehát amire mi véglegesen igent mondunk, annak egy olyan változatnak kell lennie, amiről ők is elmondják a véleményüket. Ezt szerettem volna hozzáfűzni a szavazatomhoz.

A másik javaslatom: elnök úr figyelmébe ajánlom, jöllehet ez az albizottság konkrét feladatára lett létrehozva, de azért annak lenne értelme, hogy amikor van normaszöveg a kormánykoalíció részéről, akkor ne egy egyébként is agyonzsúfolt főbizottsági tárgyaláson lássuk először és beszéljünk róla, hanem legyen lehetőség arra, hogy az albizottságban politikai és szakmai kérdéseket is feltehessünk az előterjesztőnek, amire az alkotmányügyi bizottság a leterheltsége miatt talán nem alkalmas helyszín. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Ehhez most nem tudok mit hozzáfűzni, mert ettől a pillanattól kezdve nem én vagyok ennek a kérdésnek az ura, hanem az Országgyűlés. Tudniillik az albizottságnak az a mandátuma, az a megbízatása, hogy maga terjesszen elő választójogi törvényjavaslatot az Országgyűlés alkotmányügyi bizottsága elé. Jelen pillanatban úgy látom, hogy az albizottság ennek a feladatának a különféle álláspontok közötti eltérések miatt – amiket nem tudtunk áthidalni – nem tud eleget tenni. Egész egyszerűen kötelességemnek tartom erről tájékoztatni az Országgyűlés elnökét és az alkotmányügyi bizottság tagjait, és ez a tájékoztatás a bizottság tagjain keresztül nyilván minden frakcióhoz eljut, mert mégis van egy olyan penzuma a Magyar Országgyűlésnek, amelynek az Alkotmánybíróság döntése okán van egy december 31-ei határideje. Már csak ezért is szükség van az előbb említett tájékoztatásokra. De azért is, mert az alkotmánynak a választójogra vonatkozó szabályai

mindenképpen törvényalkotási kötelezettséget rónak ránk. Tehát ha önmagában még egy kisebb parlamenttel kapcsolatos választási rendszer kérdéseiben lehetne is várni, de nem nagyon lehet, mert ha a választókerületi beosztást át kell szabnunk, akkor megint óhatatlanul szembeütközünk a választási rendszer kérdéseivel, szembeütközünk a létszámmal, a létszám kapcsán szembeütközünk a választási rendszer kérdéseivel, márpedig október 17-ére, azaz mára kiderült, hogy paritásos alapon ezekben a kérdésekben törvényjavaslat kidolgozásáig nem tudunk eljutni. Hogy aztán milyen további új, más feladatot szán az albizottságnak a Magyar Országgyűlés, az egy másik kérdés.

Ennél sokkal többet nem tudok a munkánkhoz hozzátenni azon kívül, hogy megköszönöm, mert – még egyszer mondom – a résztvevők együttműködési készségét nem tartanám helyesnek vitássá tenni. A választási rendszert illetően olyan javaslatok hangzottak el, amelyek a nemzetközi gyakorlatban mind megtalálhatók ilyen vagy olyan demokratikus megoldásként. Olyan értékeléssel, hogy valamelyik párt olyan megoldást erőltetett, ami nem felel meg az alkotmányosság és a demokrácia követelményeinek, nem értenék egyet, de nyilván minden párt ragaszkodott a maga elképzeléseihez, legalábbis olyan mértékben ragaszkodott, hogy a választási rendszert illetően most nem tudunk döntésre jutni.

Mindenkinek köszönöm a munkát, az albizottság ülését bezárom.

(Az ülés befejezésének időpontja: 16 óra 11 perc)

Dr. Salamon László
az albizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Soós Ferenc